

MEDPREDMETNO POVEZOVANJE SODOBNEGA GOSPODARSTVA IN ZGODOVINE V SREDNJEŠOLSKEM IZOBRAŽEVANJU

¹Ana Polanec

¹Šolski center Ptuj, Slovenija

Ključne besede: sodobno gospodarstvo, zgodovina, medpredmetno povezovanje, srednja šola, inovativni učni pristopi

Keywords: contemporary economics, history, cross-curricular integration, secondary school, innovative teaching approaches

Copyright: © 2025

Avtorji/The author(s). To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons CC BY Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna.

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela. (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Povzetek

Prispevek obravnava medpredmetno povezovanje sodobnega gospodarstva in zgodovine v srednješolskem izobraževanju, s ciljem izboljšanja razumevanja preteklih dogodkov in njihovega vpliva na današnje ekonomske razmere. Osrednji namen prispevka je predstaviti in evalvirati inovativne učne metode, ki spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov, izboljšujejo razumevanje, razvoj kritičnega mišljenja ter uporabo digitalnih orodij pri pouku. V okviru medpredmetne povezave so bile preizkušene različne metode, kot so spletni kvizi, digitalna orodja za analizo zgodovinskih in ekonomskih podatkov. Poudarek je bil na razvijanju digitalnih kompetenc, zlasti na analizi podatkov, uporabi virov ter kritičnem vrednotenju informacij. Učinkovitost pristopa je bila ocenjena s pomočjo opazovanja dijakov, ki so podali povratne informacije o svoji izkušnji in pridobljenih veščinah. Rezultati kažejo, da inovativne metode ne le povečujejo zanimanje in aktivno sodelovanje dijakov za obravnavano vsebino, temveč tudi izboljšujejo razumevanje kompleksnih družbeno-ekonomskih procesov. Prav tako prispevajo k razvoju ključnih kompetenc, ki dijakom omogočajo uspešno funkcioniranje v digitalni družbi, kritično presojo virov in reševanje kompleksnih problemov. Prispevek je namenjen učiteljem srednjih šol, ki želijo v pouk vključiti medpredmetno povezovanje ter sodobne učne pristope, pri čemer so predstavljene metode prenosljive tudi na druge izobraževalne ustanove.

CROSS-CURRICULAR INTEGRATION OF CONTEMPORARY ECONOMICS AND HISTORY IN SECONDARY EDUCATION

Abstract

The paper discusses the interdisciplinary integration of contemporary economics and history in secondary education, with the aim of

enhancing the understanding of past events and their impact on current economic conditions. The central objective of the paper is to present and evaluate innovative teaching methods that promote active student engagement, improve comprehension, foster the development of critical thinking, and encourage the use of digital tools in the classroom. Within the framework of interdisciplinary integration, various methods were tested, such as online quizzes and digital tools for analyzing historical and economic data. Emphasis was placed on developing digital competencies, specifically data analysis, source utilization, and critical evaluation of information. The effectiveness of the approach was assessed through student observation, with learners providing feedback on their experience and acquired skills. The results show that innovative methods increase students' interest and active participation in the subject matter and enhance their understanding of complex socio-economic processes. Furthermore, they contribute to the development of key competencies that enable students to function effectively in a digital society, critically assess sources, and solve complex problems. This paper is intended for secondary school teachers who wish to incorporate cross-curricular integration and modern teaching approaches into their lessons. The methods presented are transferable to other educational institutions as well.

1 UVOD

V sodobnem izobraževalnem procesu postaja medpredmetno povezovanje ključni pristop k razvoju kompleksnega razumevanja družbenih in ekonomskih pojavov. Po mnenju Beaneja (1997) je interdisciplinarnost eden izmed temeljev sodobnega izobraževanja, saj omogoča celovitejši vpogled v probleme, s katerimi se sooča današnja družba. Drake in Burns (2004) poudarjata, da medpredmetno povezovanje spodbuja višje kognitivne procese, saj učenci in dijaki znanje ne le pridobivajo, temveč ga tudi kritično vrednotijo in aplicirajo v različnih kontekstih.

V ekonomskem izobraževanju se pogosto pojavlja izziv, kako dijakom približati kompleksne gospodarske pojave in jih postaviti v širši zgodovinski okvir. Kot navaja Hobsbawm (1995), je razumevanje preteklih dogodkov ključno za interpretacijo sodobnih ekonomskih trendov, saj številni gospodarski procesi izhajajo iz zgodovinskih okoliščin. Kljub temu učni načrti pogosto ne ponujajo dovolj priložnosti za sistematično

povezovanje ekonomskih in zgodovinskih vsebin, kar lahko vodi v fragmentirano znanje dijakov (Wineburg, 2001).

Namen tega prispevka je raziskati in predstaviti inovativne učne pristope, ki s pomočjo digitalnih orodij ter aktivnih učnih metod omogočajo poglobljeno povezovanje sodobnega gospodarstva in zgodovine. Ključni raziskovalni problem, ki ga obravnavamo, je, kako lahko medpredmetno povezovanje teh dveh področij izboljša razumevanje dijakov ter razvija njihove kritične in analitične kompetence. Kritične in analitične kompetence se nanašajo na sposobnosti posameznika za poglobljeno razmišljanje, vrednotenje informacij ter sprejemanje utemeljenih odločitev. Gre za zmožnost prepoznavanja, razumevanja, analize in reševanja problemov na podlagi logičnega sklepanja in preverjenih dejstev. V raziskavo smo vključili dijake prvega in drugega letnika programa ekonomski tehnik, skupno 46 dijakov. Raziskava je potekala v okviru rednega pouka sodobnega gospodarstva in zgodovine v šolskem letu 2024/25. Na koncu smo raziskavo preverili z metodo opazovanja, pri čemer smo spremljali odzive dijakov, njihovo sodelovanje in sposobnost apliciranja pridobljenega znanja v različnih kontekstih. Ena izmed ključnih omejitev raziskave je bila časovna omejitev, saj izvedba medpredmetnega povezovanja zahteva dodatno usklajevanje med učitelji, urniki in dijaki. Poleg tega raziskava ni mogla zajeti dolgoročnih učinkov na razumevanje in kritično presojanje dijakov, saj bi za to potrebovali daljše obdobje spremljanja in evalvacije. Kljub temu ugotovitve nakazujejo, da lahko medpredmetno povezovanje zgodovine in sodobnega gospodarstva bistveno pripomore k razumevanju kompleksnih gospodarskih pojavov.

2 KAKO SE STROKOVNI MODUL SODOBNO GOSPODARSTVO POVEŽE S PREDMETOM ZGODOVINE

2.1 TEORETIČNO OZADJE MEDPREDMETNEGA POVEZOVANJA

Medpredmetno povezovanje je ključni pristop v sodobni pedagogiki, ki omogoča celovitejše razumevanje učne snovi. Po mnenju Beanea (1997) interdisciplinarnost izboljšuje kritično mišljenje in sposobnost dijakov, da znanje povežejo z resničnimi problemi. Podobno Drake in Burns (2004) poudarjata, da povezovanje predmetov oziroma strokovnih modulov izboljšuje motivacijo in pogloblja učenje. V kontekstu zgodovine in gospodarstva je povezovanje še posebej pomembno. Wineburg (2001) navaja, da razumevanje zgodovinskih dogodkov izboljšuje ekonomsko pismenost, saj omogoča vpogled v dolgoročne vzroke in posledice gospodarskih pojavov. Prav tako Hobsbawm (1995) poudarja, da številni sodobni ekonomski trendi temeljijo na

zgodovinskih dogodkih. Kljub tem ugotovitvam menimo, da učni načrti pogosto ne ponujajo dovolj sistematičnega povezovanja obeh področij.

Pri uvajanju sodobnih učnih pristopov imajo pomembno vlogo digitalna orodja. Učinkovita uporaba digitalnih orodij v izobraževanju zahteva razvite digitalne kompetence tako pri učiteljih kot pri dijakih. Kot poudarja Pisančič (2020), je ključno, da šole digitalne tehnologije ne vključujejo le kot tehnično podporo pouku, temveč kot sredstvo za aktivno konstrukcijo znanja. Model integracije tehnologije v pouk (TPACK) (Mishra in Koehler, 2006) poudarja pomen smiselne integracije tehnologije v poučevanje, saj ta izboljšuje angažiranost in razumevanje. Inovativni učni pristopi vključujejo metode, ki presegajo tradicionalno frontalno poučevanje, kot so projektno učenje, uporaba tehnologije za aktivno sodelovanje (npr. gamifikacija z uporabo Kahoot), ter interdisciplinarni projekti, kjer dijaki samostojno raziskujejo povezave med zgodovino in ekonomijo (Beetham in Sharpe, 2019).

Sodobna slovenska pedagoška literatura prav tako poudarja pomen medpredmetnega povezovanja in inovativnih pristopov pri pouku. Krečič (2021) izpostavlja, da interdisciplinarno in projektno učenje omogočata razvoj kompleksnih miselnih strategij ter večjo povezanost učne snovi z življenjskimi situacijami, kar povečuje relevantnost in uporabnost znanja. Poudarja, da je za uspešno izvajanje teh pristopov ključno sodelovanje učiteljev različnih predmetov, pri čemer digitalna orodja igrajo podporno, a tudi transformativno vlogo.

Kljub številnim prednostim interdisciplinarnega poučevanja pa učni načrti pogosto še vedno ne omogočajo dovolj strukturiranega povezovanja med zgodovino in ekonomijo. Potrebne so sistemske spremembe, ki bodo omogočile večjo fleksibilnost v načrtovanju vsebin, sodelovanje med učitelji ter uporabo digitalnih orodij kot sredstva za razvoj kompleksnega, problemskega in kritičnega mišljenja.

2.2 PRAKTIČNA IZVEDBA

Medpredmetno sodelovanje smo izvedli pri pouku zgodovine in sodobnega gospodarstva v srednji šoli, pri čemer smo uporabili različne metode ter aktivne oblike poučevanja. Učitelja naprej skupaj pripravita učni načrt in učne priprave za vsako posamezno uro. Potrebno je bilo uskladiti vsebine, da so dijaki lahko prepoznali povezave med zgodovinskimi in ekonomskimi dogodki. Učitelj zgodovine je podal razlago zgodovinskega okvirja vzrokov, posledic in družbenih vplivov, učitelj sodobnega gospodarstva pa razložil ekonomske učinke. Poučevanje je potekalo ločeno.

Digitalna orodja, kot so Google Forms, Padlet in Kahoot so omogočila interaktivne kvize ter sodelovalno analizo zgodovinsko-ekonomskih dogodkov. Dijaki so razvijali ključne digitalne kompetence, kot so iskanje in vrednotenje informacij, analiza podatkov ter kritična presoja virov. Poleg tega smo jih usmerili v uporabo umetne inteligence pri raziskovanju in učenju. Spoznali so različna AI orodja, kot so ChatGPT, Copilot, Gemini, Scribbl, Canva ter se naučili, kako jih uporabljati za zbiranje in analiziranje podatkov, oblikovanje argumentov ter preverjanje verodostojnosti informacij. Našteta AI orodja so dijaki uporabljali za iskanje informacij, oblikovanje hipotez in analizo vzročnih povezav, na primer pri raziskovanju vpliva industrijske revolucije na razvoj bančnega sistema in mednarodne trgovine. Dijaki so z Gemini in ChatGPT kritično vrednotili različne vire ter iskali morebitne pristranskosti in neskladja v podatkih. Canvo so dijaki uporabljali za kreiranje slik in grafik na temo industrije.

Primer izvedbe učne ure: Dijaki so uporabljali ChatGPT za analizo vzrokov industrijske revolucije: najprej so oblikovali hipoteze, nato primerjali odgovore AI z znanstvenimi viri v učbeniku in identificirali pristranskosti. S Canvo so ustvarili infografike, ki prikazujejo povezavo med zgodovinskimi dogodki in gospodarskimi kazalniki, kar je zahtevalo združevanje informacij.

Poseben poudarek smo namenili razumevanju omejitev umetne inteligence, etičnim vprašanjem pri njeni uporabi ter metodam preverjanja dejstev, da bi preprečili zanašanje na nepreverjene ali pristranske informacije. Pri pouku smo aktivno uporabljali pametno tablo, ki je omogočila dinamično prikazovanje vsebin, interaktivno sodelovanje dijakov ter takojšnjo vizualizacijo analiziranih podatkov in rezultatov. Skozi medpredmetno sodelovanje so dijaki ne le poglobili razumevanje preteklih gospodarskih kriz, temveč so tudi pridobili praktične veščine uporabe digitalnih in AI orodij, ki jim bodo koristile pri nadaljnjem izobraževanju in poklicni poti.

2.3 METODOLOGIJA RAZISKAVE

Za oceno učinkovitosti smo uporabili opazovanje pouka. Cilj je bil ugotoviti vpliv inovativnih učnih metod na razumevanje vsebine, angažiranost in razvoj digitalnih kompetenc dijakov. Pri raziskavi smo uporabili nestrukturirano opazovanje pedagoškega procesa, pri katerem smo spremljali dijake med izvajanjem različnih učnih aktivnosti. Opazovanje je zajemalo naslednje vidike: stopnjo aktivnega sodelovanja dijakov pri uporabi digitalnih orodij, kritično razpravo in argumentacijo pri debatnih nalogah, samostojnost in ustvarjalnost pri nalogah.

Opazovanje je potekalo v dveh različnih razredih in skupno zajelo 46 dijakov, prvih in drugih letnikov programa ekonomski tehnik. Ugotovitve so pokazale, da je bila angažiranost dijakov pri inovativnih metodah večja kot pri tradicionalnem pouku, saj so dijaki pogosteje postavljali vprašanja, izražali mnenja in sodelovali pri reševanju problemov.

3 REZULTATI

Analiza rezultatov potrjuje, da medpredmetno povezovanje zgodovine in sodobnega gospodarstva s pomočjo digitalnih orodij izboljšuje razumevanje kompleksnih vsebin. Dijaki so skozi povezovanje obeh predmetov oziroma strokovnih modulov razvijali sposobnost razumevanja vzročnih zvez med zgodovinskimi dogodki in ekonomskimi posledicami, kar je vodilo v globlje razumevanje aktualnih gospodarskih procesov. Povezovanje je bilo skladno z učnimi načrti obeh predmetov, načrtovana medpredmetna povezava je bila vpisana v letni delovni načrt obeh predmetov oziroma strokovnih modulov. Dijaki so poročali o večji angažiranosti pri pouku, boljšem pomnjenju informacij ter razvijanju analitičnih in digitalnih kompetenc.

Rezultati so skladni z ugotovitvami Mishre in Koehlerja (2006) o pomenu tehnologije v izobraževanju ter Wineburga (2001), ki poudarja ključno vlogo kritičnega vrednotenja virov pri pouku zgodovine. Prav tako potrjujejo raziskave o pozitivnem vplivu interdisciplinarnih metod na globlje učenje (Drake in Burns, 2004). Kljub pozitivnim izkušnjam se pojavljajo izzivi, kot so časovna omejenost pouka, motivacija dijakov, potreba po dodatnem usposabljanju učiteljev ter različne ravni digitalne pismenosti med dijaki.

Kahoot in Google Forms sta omogočila sprotno preverjanje znanja ter ponavljanje ključnih vsebin. Z uporabo digitalne platforme Padlet so dijaki uporabljali za skupinsko analizo in izmenjavo informacij. Ugotovili smo, da velikokrat dijaki lažje izražajo mnenje, če je le to anonimno, zato je to prava aplikacija za razpravo brez izpostavljanja. Na podlagi rezultatov smo identificirali možnosti za izboljšave. Dijakom je potrebno zagotoviti več strukturiranega vodstva pri uporabi digitalnih virov, saj imajo včasih težave z vrednotenjem informacij. Predlagali bi več sodelovalnih aktivnosti, kjer dijaki sami oblikujejo raziskovalna vprašanja in jih sami rešujejo s pomočjo digitalnih in AI orodij.

4 ZAKLJUČEK

Rezultati raziskave potrjujejo, da medpredmetno povezovanje zgodovine in sodobnega gospodarstva s pomočjo digitalnih orodij in umetne inteligence bistveno prispeva k boljšemu razumevanju kompleksnih gospodarskih pojavov. Dijaki so pokazali večjo angažiranost pri pouku, izboljšali so svoje analitične in digitalne kompetence ter razvijali kritično presojanje virov. Povezovanje vsebin je omogočilo celovitejši vpogled v gospodarske krize in njihovo vlogo v sodobnem gospodarstvu, kar potrjuje teoretične ugotovitve avtorjev, kot so Wineburg (2001), Hobsbawm (1995) ter Mishra in Koehler (2006).

Kljub pozitivnim ugotovitvam smo zaznali tudi nekatere izzive. Dijaki z manj razvitimi digitalnimi kompetencami so imeli težave pri vrednotenju informacij, kar kaže na potrebo po dodatnem pedagoškem usmerjanju pri uporabi digitalnih virov. Prav tako je bila izvedba medpredmetnega sodelovanja omejena s časovnimi in organizacijskimi dejavniki, saj usklajevanje medpredmetnega pouka zahteva dodatno načrtovanje in sodelovanje med učitelji. Poleg tega smo opazili različne stopnje angažiranosti dijakov – medtem ko se nekateri aktivno vključujejo v razprave in analize, drugi potrebujejo dodatno motivacijo in jasnejše smernice za uspešno sodelovanje. Raziskava je uporabna za nadaljnji razvoj inovativnih učnih metod v srednjih šolah, saj ponuja praktičen model povezovanja dveh ključnih predmetov oziroma strokovnih modulov z uporabo digitalnih orodij. Rezultati so skladni s spoznanji drugih avtorjev o pozitivnih učinkih interdisciplinarnih pristopov na globlje učenje (Drake in Burns, 2004) ter o pomenu tehnologije pri razvijanju digitalnih in analitičnih kompetenc (Vuorikari idr., 2023).

V prihodnje bi bilo smiselno raziskati dolgoročni vpliv takšnega pristopa na učenje dijakov, predvsem na njihovo sposobnost samostojnega raziskovanja in kritičnega vrednotenja podatkov. Prav tako bi bilo zanimivo razširiti raziskavo na druge predmete, kot sta geografija ali sociologija, ter preučiti možnosti še bolj poglobljenega sodelovanja med različnimi disciplinami. Dodatno bi lahko razvili smernice za učitelje, kako optimalno vključevati umetno inteligenco v pouk, da bi izboljšali kakovost raziskovalnega dela dijakov in njihovo samostojnost pri pridobivanju znanja. Skozi to raziskavo smo dokazali, da je sodobno poučevanje na prehodu v novo obdobje, kjer je preplet medpredmetnega povezovanja, digitalizacije in kritičnega razmišljanja ključen za pripravo dijakov na izzive prihodnosti. Nadaljnje raziskave in izboljšave na tem področju lahko še dodatno prispevajo k razvoju učnih metod, ki bodo prilagojene sodobnim potrebam izobraževanja in trga dela.

LITERATURA

- Beane, J. A. (1997). Curriculum integration: *Designing the core of democratic education*. Teachers College Press.
- Beetham, H., in Sharpe, R. (2019). *Rethinking Pedagogy for a Digital Age*. Routledge.
- Drake, S. M. in Burns, R. C. (2004). *Meeting standards through integrated curriculum*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Hobsbawm, E. (1995). The age of extremes: The short twentieth century, 1914–1991. Vintage.
- Jonassen, D. H. (2000). *Computers as Mindtools for Schools*. Merrill.
- Krečič, M. (2021). Interdisciplinarnost in projektno učenje v srednji šoli: priložnosti in izzivi sodobnega poučevanja. Andragoški center Slovenije.
- Mishra, P. in Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
- Pisančič, M. (2020). Digitalna pismenost v šoli. *Pedagoška obzorja*, 35(2), 45-60.
- Vuorikari, R., Punie, Y., Carretero, S. in Van den Brande, G. (2023). *DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens – with new examples of knowledge, skills, and attitudes*. Publications Office of the European Union.
- Wineburg, S. (2001). *Historical thinking and other unnatural acts: Charting the future of teaching the past*. Temple University Press.